

22/8

Framgång för Malan

De nu avslutade valen till provinsråd i Sydafrika blev en stor framgång för det av Malan ledda nationalistpartiet. Valen omfattade tre provinser: Transvaal, Kapprovinsen och Oranje-afrika. Nationalistpartiets totala antal mandat steg från 84 till 100, medan det stora oppositionspartiet United Party fick sina platser reducerade från 56 till 47; ett antal nya platser hade tillkommit sedan de senaste valen 1949. Särskilt anmärkningsvärt är att nationalisterna nu för första gången vann majoritet i Kapprovinsen. I Natal, som är övervägande engelskspråkigt, består United Partys stora majoritet efter valen för tre månader sedan. Röstsiffrorna visar att nationalistpartiet vunnit ungefär samma anslutning som vid parlamentsvalen på våren 1953, medan United Party förlorat bortåt 200.000 röster. Dessa siffror är inte alldeles rättvisande, eftersom ett relativt stort antal valkretsar denna gång varit obestridda, men man kan med säkerhet fastslå att regerings-

partiet gått mycket väsentligt framåt i förhållande till oppositionen. Arbetarpartiet, som oavbrutet försvagats under årtionden — det stora flertalet arbetare röstar för de båda huvudpartierna —, fick denna gång inte ett enda mandat.

Valutgången betyder att alla förhoppningar om en förbättring av den raspolitiska situationen i Sydafrika slagit fel. Nationalistpartiet har under det senaste året genomfört ett stort antal skärpningar av raslagarna; framför allt har undervisningen av infödingar lagts under infödingsministeriet i stället för att vara en provinsial angelägenhet, och med detta förhållande följer en accentuering av infödingarnas underordning genom lydnds- och underlägsenhetspropaganda i skolorna. Oppositionspartiet är visserligen lika klart irriterat som nationalistpartiet på bevarandet av de vitas oinskränkta välde, men inom detta parti finns dock liberala strömningar, vilket särskilt framgån- av att partiet motsatt sig lag-

förslaget om borttagande av rösträtten för den lilla grupp av rasblandade (färgade) som ännu har denna rätt. Det enda parti som bestämt går in för successiv utjämning raserna emellan, det liberala partiet, har under det år som partiet verkat inte haft några nämnvärda framgångar. På kort sikt är Malans politik uppenbarligen förmånlig för den vita minoritet som behärskar landet, och denna synpunkt är tydligen avgörande för massan av väljare, även om den systematiska undertryckningspolitiken på lång sikt kan väntas medföra en katastrof.

22/8

Förbudet mot kommunistpartiet

i USA har vid den slutliga behandlingen i kongressen fått en mildare form än den som för ett par dagar sedan väntades; kommunisterna blir inte individuellt straffbara, utan förbudslagen medför endast att organisationerna blir olagliga. Den generella kritik som riktats mot lagen kvarstår visserligen fortfarande efter denna ändring, men lagen blir tydligen av vida mindre praktisk betydelse. Dess egentliga resultat synes bli att frågan om hållningen till kommunismen blir mindre framträdande i den stundande valkampanjen; båda de stora partierna kan förete ett slags alibi, då de i stort sett samarbetat vid lagens utformning. Möjligt är likväl att president Eisenhower inlägger veto mot lagen eller snarare att han begagnar sin möjlighet att inte underskriva den förrän kongressen åtskilt.

22/8

Theodor Heuss ungdom

DEN TYSKE presidenten Theodor Heuss ungdomsminnen (*Vorspiele des Lebens*, Rainer Wunderlich Verlag, DMK 14: 80) är en anspråklös, fin och rolig bok. Den omfattar barndomen i skilda sydtyska städer, främst Heilbronn i dåvarande kungariket Württemberg, och studentåren i München och Berlin (1884—1905). Heuss växte upp i en bildad tjänstemannafamilj (fadern var byggnadsingenjör), och man finner i hans teckning av hemmet och släkten åtskilligt som vi förbinder med äldre tysk borgerlighet: pedanteri — både konst och ö avnjöts med ett slags plikt-mässighet —, tidigt utvecklad social ambition, ett något sötaktigt svärmeri för allt skönt, sant och gott. Fadern och en stor del av hans krets tillhörde emellertid oppositionen mot kejsarlig, preusseri och makttyrkan; de var liberala och demokrater av sydtyskt märke, och den nuvarande

rikspresidentens politiska och publicistiska verksamhet bär prägnen av detta ursprung. Berättelserna från hemmet, skolan, universitetet och de många vandringarna och cykelturerna ger i sin finess en god bild av det andra Tyskland, humanitetens och det storslagna kulturarbetets Tyskland, som för närvarande, med Heuss som främste representant, synes ha större utsikter att hävda sig än någon gång sedan rikets grundande.

HERBERT TINGSTEN